

ระดับภาษาและการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

ระดับของภาษา หมายถึง ความคล่องแคล่วของถ้อยคำและการเรียบเรียงถ้อยคำที่ใช้โดยพิจารณาตาม โอกาส หรือ
กาลเทศะ ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้สื่อสาร และ ตามเนื้อหาที่สื่อสาร

การศึกษาเรื่องระดับของภาษาเป็นสิ่งสำคัญเพราะทำให้บุคคลแต่ละกลุ่มเข้าใจภาษาของกันและกัน ไม่เกิด
ปัญหาด้านการสื่อสาร และความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล รวมทั้งยังทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงลักษณะเฉพาะและ
วิวัฒนาการของภาษาไทยอีกด้วย

การศึกษาเรื่องระดับภาษาอาจพิจารณาได้หลายวิธีตามหลักเกณฑ์ต่างๆ เช่น พิจารณาตามฐานะของบุคคล ตาม
เนื้อหา และตามกาลเทศะที่สื่อสาร

ในที่นี้จะกล่าวถึงการพิจารณาระดับภาษา ตามกาลเทศะ / โอกาส ในการใช้ภาษา เพื่อให้ผู้ใช้ภาษาสามารถ
เลือกใช้ภาษา ในสถานการณ์ ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

(๑) ภาษาแบบเป็นทางการ ภาษาที่ใช้อย่างเป็นทางการมีลักษณะเป็นพิธีการ ถูกต้องตาม
แบบแผนของภาษาเขียน แบ่งออกเป็น

(๑.๑) ภาษาระดับพิธีการ เป็นภาษาที่สมบูรณ์แบบ รูปประโยคถูกต้องตามหลัก
ไวยากรณ์ มีความประณีต คงงาม อาจใช้ประโยคที่ซับซ้อนและใช้คำระดับสูง ภาษาระดับนี้จะใช้ใน โอกาส สำคัญ ๆ
เช่น งาน ราชพิธี วรรณกรรมชั้นสูง เป็นต้น

(๑.๒) ภาษาระดับมาตรฐานราชการ หรือ อาจเรียกว่า ภาษาทางการ / ภาษาราชการ เป็นภาษาที่
สมบูรณ์แบบ รูปประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เน้นความชัดเจน ตรงประเด็นเป็นสำคัญ ใช้ใน โอกาส สำคัญ ที่
เป็นทางการ เช่นหนังสือราชการวิทยานิพนธ์ รายงานทางวิชาการ การกล่าวปราศรัย การกล่าวเปิดงานสำคัญ ๆ เป็นต้น

(๒) ภาษาแบบไม่เป็นทางการ ภาษาที่ไม่เคร่งครัดตามแบบแผน มักใช้ในการสื่อสารทั่วไป
ในชีวิตประจำวัน หรือ โอกาสต่างๆ ไปที่ไม่เป็นทางการ แบ่งเป็น

(๒.๑) ภาษาระดับกึ่งทางการ เป็นภาษาที่ยังคงความสุภาพแต่ไม่เคร่งครัดแบบภาษาทางการบางครั้ง
อาจใช้ภาษาระดับสนทนาปนอยู่ด้วย มันใช้ในการติดต่อธุรกิจการงาน หรือใช้สื่อสารกับบุคคลที่ไม่คุ้นเคย หรือ มี
คุณวุฒิ และ วิทยุสูงกว่า หรือการบรรยาย การประชุมต่างๆ รวมทั้งใช้ในงานเขียนที่ไม่เป็นทางการเพื่อให้งานเขียน
นั้นดูไม่เคร่งครัดเกินไป เช่น สารคดี บทความเกี่ยวกับบันเทิงคดีต่างๆ เป็นต้น

(๒.๒) ภาษาระดับสนทนา เป็นภาษาที่ใช้สนทนาโต้ตอบกับบุคคลที่รู้จักในสถานที่หรือเวลาที่
เป็นการส่วนตัว หรือสนทนากับบุคคลที่ยังไม่คุ้นเคย รวมทั้งใช้เจรจาซื้อขายทั่วไป และการประชุมที่ไม่เป็นทางการ
ภาษาที่ใช้มักมีรูปประโยคง่ายๆ ที่สามารถเข้าใจทันที แต่ยังคงความสุภาพ เช่น ภาษาที่ใช้ในการรายงานข่าวโทรทัศน์
การเจรจาในเชิงธุรกิจทั่วไป เป็นต้น

(๒.๓) **ภาษาระดับตนเองหรือภาษาปาก** เป็นภาษาพูดที่ใช้สนทนากับบุคคลที่สนิทคุ้นเคยมักใช้สถานที่ส่วนตัว หรือ ในโอกาสที่ต้องการความสนุกสนานรื่นเริง หรือ การทะเลาะวิวาท ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพูดที่ไม่เคร่งครัด อาจมีคำตัด คำสแลง คำคำ คำหยาบปะปน โดยทั่วไปไม่นิยมใช้ในภาษาเขียน ยกเว้นงานเขียนประเภท เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย ภาษาข่าวหนังสือพิมพ์ การเขียนบทละคร ฯลฯ

การใช้ภาษาผิดระดับย่อมก่อให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสาร ผู้รับสารอาจเห็นว่าผู้ส่งสารไม่รู้จักกาลเทศะขาดความจริงใจ เสแสร้ง การแบ่งภาษาออกเป็นระดับต่างๆ นั้นมิได้แบ่งกันอย่างเด็ดขาด ภาษาระดับหนึ่งอาจเหลื่อมล้ากับภาษาอีกระดับหนึ่ง หรือใช้ปะปนกันได้ การพิจารณาระดับภาษาระดับภาษาอาจต้องพิจารณาจากข้อความโดยรวมในการสื่อสารนั้น

ตัวอย่างการใช้ภาษาระดับต่างๆ

(๑) “...ขอพระบรมเดชาณาภาพมหีมาแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช จงคุ้มครองประเทศชาติและประชาชนชาวไทยให้ผ่านพ้นสรรพอุบัตินิเวศทั้งปวง อริราชศัตรูภายนอกอย่าล่วงเข้าทำอันตรายได้ ศัตรูหมู่พาล ภายในให้วอดวายพ่ายแพ้ภัยตัว บันดาลความสุขความมั่นคงให้บังเกิดทั่วภูมิผดุง บันดาลความร่มเย็นแก่ อเนกนิกรชนครบความเขตชอบขันตลีมา...”
(ภาวส บุนนาค, “ราชาภิสดิ.” ในวรรณคดีวิจารณ์เล่ม ๒ หน้า ๑๕๕.)

(๒) “... บทละครไทยเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของวรรณกรรมไทยเป็นวรรณกรรมที่ประพันธ์ขึ้นทั้งเพื่ออ่านและเพื่อแสดงรูปแบบที่นิยมกันมาแต่เดิมคือบทละครรำต่อมามีการปรับปรุงละครรำให้ทันสมัยขึ้นตามความนิยมแบบตะวันตกจึงมีรูปแบบใหม่เกิดขึ้น ได้แก่ ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการรับรูปแบบละครจากตะวันตกมาดัดแปลงให้เข้ากับสังคมไทยและวัฒนธรรมไทย ทำให้การละครไทยพัฒนาขึ้น โดยมีกระบวนการแสดงที่แตกต่างไปจากละครไทยที่มีอยู่มาเป็นละครร้อง ละครพูดและละครสังกม”

(กันยรัตน์ สมิตะพันธุ์, การพัฒนาตัวละครในบทละครพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในบทความ วิชาการ ๒๐ ปี ภาควิชาภาษาไทย หน้า ๑๕๘)

(๓) “... ฉะนั้นในช่วงเรียนอยู่ระดับมัธยม ผู้ที่ขยันมุ่งมั่นจะเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้จะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบกาย ทั้งสิ้นยกเว้นสิ่งที่เขาคิดว่าจะสามารถทำให้เขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ชีวิตนักเรียนมัธยมจึงมีแต่ตัวดีและดี ก็พาดันไม่เล่น กิจกรรมฉันไม่มีเวลาทำ และยิ่งห้องสมุดฉันไม่ทราบว่าจะเข้าไปทำไมเพราะเวลาทั้งหมดจะต้องใช้ท่องตำราอย่างเดียวแล้วก็มีก็จะประสบความสำเร็จตามที่คิดเสียด้วย คือ สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้...”

(เปล่งศรี อิงคนินันท์ ต้องขอให้อาจารย์ช่วย ก้าวไกล ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ หน้า ๒๗)

(๔) “...จากกรณีที่หลวงพ่อกุณ ปริสุทโธ เกจิตั้งอห่งวัดบ้านไร่ ต.กุดพิมาน อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมาได้อาพาธลงอย่างกะทันหัน มีอาการอ่อนเพลียอย่างหนักเนื่องจากต้องตรากตรำทำพิธีปลุกเสกวัตถุมงคลและเคาะหัวให้กับบรรดาศิษยานุศิษย์จนไม่มีเวลาพักผ่อนเกิดอาการหน้ามืดจนกระทั่งลูกศิษย์ต้องหามส่งโรงพยาบาลมาราชาชนายแพทย์เจ้าของไข้ได้ตรวจร่างกายแล้วแจ้งให้ทราบว่าเป็นไข้หวัด”
(เดลินิวส์ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๕)

(๕) “... มึงจะไปไหนไอ้มันกูสั่งให้ปล่อยมันไว้อย่างนั้นไม่ต้องสนใจกูอยากนั่งดูมันมองมันตายช้าๆเลือดไหลออกจนหมดตัวและหยุดหายใจในที่สุดถึงจะสมกับความแค้นของกู...”

(วราภา, นางละคร, สกุลไทย ปีที่ ๔๒ ฉบับที่ ๒๑๖๒ หน้า ๑๐๙)

(๖) “... บิ๊กจา เตรียมเดินเครื่องวางงานกีฬาอาจจะเสนอเป็นคณะกรรมการวุฒิสภาการกีฬาคนงบนูนซีเกมส์ เอเชียเกมส์ หรือกับความเป็นเจ้าเหรียญทองส่วนสมาคมตะกร้อรู้ว่าแตกเป็นเสี่ยงให้พิสูจน์กันในตะกร้อคิงส์คัพคนที่ ๑๒ ใครผลงานดีได้พิจารณาทำทีมชาติ”

(เดลินิวส์ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๕)

ภาษาพูด-ภาษาเขียน

การศึกษาระดับภาษาอาจพิจารณาในด้านรูปแบบของการสื่อสารสามารถแบ่งภาษาเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ๆคือภาษาพูดและภาษาเขียน

(๑) ภาษาพูด หมายถึง ภาษาที่มักใช้สื่อสารทางวาจาในชีวิตประจำวัน หรืออาจใช้งานเขียนที่ไม่เป็นทางการ เช่นบทความวิจารณ์ข่าว ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา หรือในวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ

- * ภาษาพูดสามารถเลือกใช้ถ้อยคำได้หลายระดับขึ้นกับโอกาสที่พูดและฐานะของบุคคลที่สื่อสารด้วยแต่จะไม่เคร่งครัดมากนัก
- * ระดับภาษาที่จัดเป็นภาษาพูด ได้แก่ ระดับสนทนา ภาษาระดับกันเอง

(๒) ภาษาเขียน หมายถึง ภาษาที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อบันทึกไว้เป็นหลักฐาน สามารถนำมาอ้างอิงได้ภาษาเขียนที่ใช้ในงานเอกสารที่เป็นทางการจะใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐาน (ภาษาทางการ)ยึดหลักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง อ่านเข้าใจง่าย และไม่นำภาษาพูดมาปะปนผู้เขียนควรจัดเกลาถ้อยคำสำนวนให้ถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์

- * ระดับภาษาที่จัดเป็นภาษาเขียน ได้แก่ ภาษาระดับพิธีการ ระดับมาตรฐานราชการ
- * ภาษาระดับกึ่งทางการ อาจจัดเป็นภาษาเขียนที่ไม่เคร่งครัดนัก หรือจัดเป็นภาษาที่ค่อนข้างเป็นทางการหรือใช้ในโอกาสสำคัญ

หลักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

ภาษาใช้ในการสื่อสารที่เป็นทางการควรใช้ภาษาเขียนในระดับทางการ โดยต้องหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาพูด และต้องคำนึงถึงความถูกต้องเรื่องความหมาย และแบบแผนการใช้ภาษาทั้งในด้านการใช้คำและประโยค เน้นความถูกต้อง กระชับ ชัดเจน ตรงประเด็น

(๑) การใช้คำ การใช้คำต้องพิจารณาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ความหมาย และระดับของคำนั้นๆ

(๒) การใช้ประโยค การใช้ประโยคต้องพิจารณาให้ประโยคที่ใช้ในนั้นถูกต้อง กะทัดรัด ชัดเจน และสละสลวย และลำดับคำในประโยคถูกต้อง

ตัวอย่างการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง

๑. คนพาลนั้นถ้าเลี้ยงได้เราควรจะเลี้ยงเสียในกรณีที่เลี้ยงได้
๒. คนยากจนที่ขัดสนเงินทองย่อมต้องทำงานหนัก
๓. คนที่จับเชือกควรจะเป็นคนสาว
๔. เขาไม่ชอบทานข้าวเย็น
๕. ส่วนผสมมีแป้ง มัน น้ำตาล ทราซ เกลีสี่ผสมอาหารและไข่ไก่
๖. เราไปเยี่ยมคนเจ็บด้วยกัน เมื่อไปถึงคนไข้อาการดีขึ้นแล้ว
๗. เขาถูกมองอย่างดูถูกจากเพื่อนๆ
๘. เขาเข้ามาในห้องพร้อมกับหนังสือ
๙. การเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารนั้น ต้องเข้าใจหลักพื้นฐานของการสื่อสาร ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน
๑๐. องค์กรโทรศัพท์กำลังปรับปรุงการบริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน
๑๑. ฉันรู้สึกเหงาและเมื่อฉันรู้จักเพื่อนๆมากขึ้นฉันรู้สึกอุ่นใจ
๑๒. เนื่องจากรถของฉันเสียและฉันต้องนั่งรถไฟฟ้ามาทำงาน
๑๓. วัดนี้มีพระภิกษุจำพรรษา ๑๒ องค์
๑๔. สองนักโทษถูกประหารชีวิตเมื่อวานนี้
๑๕. ถ้าเราพลาดไปนิดเดียว เราก็จะเกิดการเสียใจ
๑๖. รถค่อยๆเคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว
๑๗. ทุกๆวันฉันต้องไปขึ้นเรือที่ทำน้ำสี่พระยาและลงที่วังหลัง
๑๘. แม่ค้าหาบเร่ตั้งของขายข้างขางการจราจร
๑๙. พุทธศาสนาเป็นเครื่องหนุนเหนี่ยวจิตใจของประชาชน
๒๐. ในห้องนี้มีคนอยู่กันแน่นหนา
๒๑. วันนี้ดวงสุริยขึ้นพ้นขอบฟ้าเวลา ๐๔.๓๖
๒๒. คุณปู่เจ็บหนักมานานแล้วเราคาดหวังกันว่าท่านคงอยู่ได้อีกไม่นาน
๒๓. เจ้ามอของแก่พระภิกษุ
๒๔. สตรีแต่ละคนนั้นมีท่าทีที่เข้มแข็งและเป็นนักสู้ไม่แพ้ผู้ชาย
๒๕. นักศึกษาส่วนมากมาสายทุกคน
๒๖. สุนัขของผมเขาชอบทานอาหารกระป๋อง
๒๗. วันนี้จะมีการชิงอีก ๒๐ เหรียญทอง ที่ผ่านมาไทยได้มากถึง ๑๘ เหรียญทอง
๒๘. ฉันมีน้องชายอายุอ่อนกว่าฉันคนหนึ่ง
๒๙. แสงอาทิตย์ให้ความอบอุ่นกับเราตลอดเวลา
๓๐. รัฐบาลสร้างอนุสาวรีย์ให้แก่ทหารที่เสียชีวิตในวัดพระศรีมหาธาตุ

๓๑. ราคาสินค้าในตลาดขึ้นฮวบฮาบ

๓๒. ปัจจุบัน โคราชเป็นจังหวัดเจริญที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๓๓. นักธุรกิจเหล่านี้ทำยังไงถึงได้ร่ำรวยอย่างนี้

๓๔. นักศึกษาที่เป็นนักกิจกรรมควรจะมีการแบ่งเวลาในการเรียนและการทำกิจกรรมให้เหมาะสมด้วย และควรที่จะมีความ
ขยันในการอ่านหนังสือให้มากกว่านักศึกษาธรรมดาอีกด้วย

๓๕. การเคารพพระรัตนตรัยคือการยึดมั่นในพระธรรม คำสั่งสอน พระพุทธรูป และพระสังฆมณฑล

*****

รายการอ้างอิง

คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ภาษาไทย ๑. พิมพ์ครั้งที่๓. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. การใช้ภาษาไทย ๒. พิมพ์ครั้งที่๓.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒.

ผะอบ โปษกฤษณะ. ลักษณะสำคัญของภาษาไทย การเขียน-การอ่าน-การพูด-การฟังและราชาศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๖.

กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, ๒๕๔๑.

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ภาษากับการสื่อสาร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร. ๒๕๔๐. เป็นต้น